

**A
tartalomról:**

Karbantartással járó tevékenységek célvizsgálata	1
Példatár a vizsgálat mellékleteként	14
Tájékoztató a munkabalesetek alakulásáról I-III. negyedév	21
Munkaügyi jogesetek	27
Jogszabályváltozások	30
Helyesbítés	31

HÍRLEVÉL

I. évfolyam 11. szám
2011. november

„Karbantartással járó tevékenységek célvizsgálata”

A karbantartással kapcsolatos veszélyekre és kockázatokra tekintettel az Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség (EU-OSHA, The European Agency for Safety and Health at Work) a 2010-2011. évre, „Egészséges munkahelyek, Európai Kampány a Biztonságos Karbantartásról” elnevezéssel kampányt hirdetett a biztonságos karbantartás feltételeinek teljesülésére.

A karbantartás meghatározása:

A karbantartás a használatban lévő tárgyi eszköz folyamatos, zavartalan, biztonságos üzemeltetését szolgáló javítási, karbantartási tevékenység, ideértve a tervszerű megelőző karbantartást, a hosszabb időszakonként, de rendszeresen visszatérő nagyjavítást, és mindazon javítási, karbantartási tevékenységet, amelyet a rendeltetésszerű használat érdekében el kell végezni, amely a folyamatos elhasználódás rendszeres helyreállítását eredményezi [a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 3. § (4) bekezdésének 9. pontja].

A kampány főbb célkitűzései a figyelem felhívása a karbantartással kapcsolatos kockázatokra és a karbantartás biztonságos elvégzésének szükségességére, az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos karbantartás végrehajtására vonatkozó jogszabályi és egyéb kötelezettségekre, és ezzel a munkabalesetek és foglalkozási megbetegedések számának csökkentése.

A kampány több mint 30 országra terjed ki. Tagállamként Magyarország, pontosabban a munkavédelmi hatóság is részt vett a kampányban.

A célvizsgálat lefolytatására a **2010. október 27. - 2011. augusztus 31.** közötti időszakban került sor.

A fővárosi/megyei kormányhivatalok munkavédelmi és munkaügyi szakigazgatási szervének munkavédelmi felügyelőiségei (a továbbiakban: munkavédelmi felügyelőiségek) felügyelői a helyszíni ellenőrzések során megadott szempontok szerint vizsgálták a karbantartási folyamatok egészséget nem veszélyeztető és biztonságos feltételeinek teljesülését.

Általános adatok és intézkedések

Az OMMF munkavédelmi hatóságának **178 felügyelője 1173** - karbantartási tevékenységet végző - **munkáltató** munkahelyén ellenőrizte az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkakörülményekre vonatkozó szabályok betartását.

Az ellenőrzött munkáltatók:

a karbantartás típusa szerint

- megelőző karbantartás: 14,8%
- helyreállító karbantartás: 40,5%
- helyreállító + megelőző karbantartás: 44,7%

A **megelőző (proaktív) karbantartás** célja, hogy a karbantartás tárgya működőképes maradjon; általában a gyártó utasításainak megfelelően tervezik és ütemezik.

A **helyreállító (reaktív) karbantartás** valamely eszköz javítással való működőképessé tétele; be nem ütemezett és nem megtervezett feladat, amelyhez a megelőző karbantartáshoz képest rendszerint nagyobb veszélyek és kockázatok társulnak.

létszám-kategória szerint

- mikrovállalkozás (1-9 foglalkoztatott): 29,6%
- kisvállalkozás (10-49 foglalkoztatott): 34,4%
- középvállalkozás (50-249 foglalkoztatott): 24,1%
- nagyvállalat (250 vagy annál nagyobb számú foglalkoztatott): 11,9%

az ellenőrzött karbantartási tevékenység szerint

- sűrített levegővel működtetett gépekkel (pl. fúrógép, léghalapácsok) szerszámokkal végzett munka: 6,3%
- hegesztés (külön megjelölés nélkül, bármely), forrasztás: 18,8%
- felülettisztítás (oldószeres és/vagy szemcseszórásos): 4,8%
- csiszolás, polírozás, köszörülés: 6,1%
- burkolási, szigetelési munkák (ragasztással vagy a nélkül): 3,1%
- épület-, szerkezet (meg)bontás, fémvágás: 3,7%
- falazás, vakolás, betonszórás: 3,3%
- (szóró)festés, mázolás: 2,8%
- famunkák: 3,2%
- egyéb (a fentiekbe nem besorolható tevékenység): 48%

A felügyelők az ellenőrzött **munkáltatók 88,63%-ánál** tapasztaltak valamilyen **munkavédelmi szabálytalanságot**.

Az ellenőrzött **karbantartási tevékenységet végző munkavállalók** száma **4563 fő**, közülük **3241 fő** – mely az ellenőrzött munkavállalók **71,03%-a** – esetén állapították meg a felügyelők a szabálytalan körülmények közötti foglalkoztatást.

A közigazgatási - és szabálysértési eljárások során hozott intézkedések

A munkavédelmi felügyelőségek a közigazgatási hatósági eljárások során összesen 2027 db határozatban 7877 intézkedést hoztak.

Hiányosság megszüntetését előíró határozatok száma: 1056 db

Felfüggesztő határozatok száma: 759 db

érintett munkavállalók száma: 3642 fő

felfüggesztett munkaeszköz: 1689 db

felfüggesztett tevékenység: 666 db

Foglalkoztatást megtiltó határozatok száma: 212 db

eltiltott munkavállalók száma: 644 fő

Figyelemfelhívások száma: 14 db

Munkavédelmi bírságok száma: 11 db

összege: 2 800 000 Ft

Eljárási bírságok száma: 7 db

összege: 500 000 Ft

Szabálysértési bírsághatározatok száma: 25 db

összege: 890 000 Ft

Helyszíni bírságok száma: 74 db

összege: 801 000 Ft

Szabálysértési figyelmeztetések száma: 3 db.

Az ellenőrzések tapasztalatai

A karbantartási munka szervezése, irányítása

A karbantartási munkát a nagyobb ipari munkáltatóknál általában jól megszervezték, ennek ellenére **a munkáltatók 33,5%-a nem készített egységes és átfogó megelőzési stratégiát a karbantartási folyamatokra**. A nagy értékű gépsorok folyamatos üzemeltetése alapvető fontosságú, ezért a megfelelő műszaki állapot biztosítása létkérdés. Ezeknél a munkáltatóknál általában megszervezték a tervszerű megelőző karbantartást és a váratlan meghibásodások mielőbbi kijavítására a munkáltató méretétől függően megfelelő létszámú hibaelhárító munkavállalót is foglalkoztattak. Több munkáltatónál rendelkeztek karbantartási stratégiával az ISO minősítés követelménye miatt, mégsem készült a jogszabály szerinti egységes és átfogó megelőzési stratégia a karbantartásra vonatkozóan.

A gépeket, berendezéseket általában a karbantartási tervnek megfelelően, de a termelés

várható alakulása, az előző karbantartás időpontja, a javításhoz szükséges időráfordítás, a vállalat pénzügyi helyzetének alakulása szerint emelték ki a termelésből, végezték el a szükséges karbantartási műveleteket. **A munkáltatók 12,7%-a azonban nem végezte el a munkahely, a munkaeszközök, a felszerelések és a berendezések rendszeres és folyamatos műszaki karbantartását.**

A karbantartás megtervezésénél általában figyelembe vették a termelő berendezések gyártói által javasolt karbantartási műveleteket. A vállalkozások nagy része évente egy nagyobb leállást használ ki a megelőző karbantartás átfogó elvégzésére. Különösen igaz ez azokra a munkáltatókra, amelyeknél a végezhető munka függ az időjárástól. A nagy mezőgazdasági munkáltatóknál viszont hiába van stratégia megtervezés, az időjárás és egyéb szorító tényezők miatt nem lehet terv szerint karbantartásba venni a munkagépet. Emiatt aztán gyakoribbak a meghibásodások, ami a helyreállító tevékenységet igényel, azaz borul a legjobb stratégia.

A speciális, komoly szaktudást igénylő gépek esetében a munkáltatók a karbantartást arra szakosodott vállalkozókkal végeztették el. Ebben a viszonylatban könnyebben érvényre juttatható a karbantartási munkákkal szemben támasztott szakszerűség, precizitás követelménye. A konkrét karbantartási munkára szakosodott cégek jellemzően helyszíni kiszállással, saját erőforrásaik, célszerű munkaeszközeik felhasználásával végzik el a szerződésben vállalt feladatot. A tervszerűség itt meghatározó, mert hosszú előkészület után lehet csak a teljes gépparkot karbantartani, esetleg új géptípusra átszereltetni a tevékenységet. A köztes időben a helyi karbantartók az utasításoknak megfelelően végezték a megelőző karbantartási feladatokat. A gazdasági recesszió miatt voltak olyan vállalkozások, amelyek a karbantartás idejének elhalasztásával próbálták a kieső bevétel miatti veszteségeket csökkenteni. A tervszerűség ettől kezdve a célszerűség és a finanszírozhatóság mögé került.

Más tapasztalatok szerint a gazdasági megszorítások, leépítések állandó céltáblája lett ez a szakterület. Nagy munkáltatók és nagyüzemek komplett TMK egységei tűntek el, s vették át ezt a szerepet a különféle ilyen jellegű szolgáltatást nyújtó külső vállalkozások. Például a kis mezőgazdasági vállalkozások esetében az erő és munkagép időszakos karbantartását külső szervizszolgálatokkal végeztetik.

A kisebb vállalkozásoknál – főként, amelyeknél nem volt folyamatos megrendelés állomány - kevésbé volt tervszerű a karbantartás, sok esetben a megrendelés hiánya miatti kényszerű leállásokat használják ki karbantartásra, állagmegóvásra. Az egyik napról a másikra élő vállalkozásoknál jellemző, hogy a karbantartás-javítás területén csak „tűzoltást” végeznek, annak ellenére, hogy tisztában vannak azzal, hogy hosszú távon ez a drágább megoldás. Ilyen esetekben szükség szerint elvégzik az elhasználódott egyéb alkatrészek cseréjét is, hogy ismételt leállásra ne kerüljön sor. A karbantartás hármas szempontrendszer nem érvényesül (kis-közép-nagyjavítás).

Annak ellenére, hogy a legtöbb munkáltató a megelőző karbantartás elvét hirdette, a gyakorlatban és az ellenőrzéseink során a helyreállító jelleg volt az uralkodó. A vizsgálat alapján kijelenthetjük: a vizsgált időszak nem a megelőző jellegű karbantartásé, inkább az év végi hajráé. Éppen ezért az ellenőrzött munkáltatók nagyobb részénél a felügyelők a helyreállító karbantartással találkoztak.

A munkáltatók többségénél rendelkezésre állt a megfelelő szakképzettségű és számú munkavállaló a végrehajtani kívánt karbantartási tevékenység elvégzéséhez.

Amennyiben több külső szakipari cég végezte egyidejűleg a karbantartási munkákat, akkor a különböző munkáltatók alkalmazásában álló foglalkoztatott munkavállalók munkavégzését jellemzően összehangolták.

A karbantartás személyi feltételei

Az ellenőrzött karbantartási tevékenységet végző munkavállalók munkaköri alkalmasságának előzetes orvosi vizsgálata szinte kivétel nélkül elvégzésre került. Az időszakos orvosi vizsgálat elvégzésénél bár voltak időbeni elmaradások (lejárta az alkalmassági vélemény érvényessége), azonban a hiányosság feltárása után azonnal intézkedtek a munkáltatók az elmaradt vizsgálatok pótlására. A célvizsgálattal érintett munkahelyeken az összes ellenőrzött karbantartási tevékenységet végző **munkavállaló 1,4%-a előzetes-, 6,5%-a időszakos munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatok hiányában végezte munkáját.**

Az előzetes és az időszakos orvosi vizsgálatok elvégzésének kötelezettségével általában tisztában voltak a munkáltatók, de az egyes veszélyes anyagok expozíciója miatt indokolt, jogszabályban előírt biológiai monitor vizsgálatok szükségességével már nem teljes körűen.

Az ellenőrzött munkáltatók túlnyomó többsége írásban szabályozta a munkaköri alkalmasság orvosi vizsgálatainak rendjét, 10,7%-uknál azonban ez nem történt meg. Az írásos szabályozással rendelkező munkáltatók 29,6%-a (az összes ellenőrzött munkáltató 26,2%-a) a dokumentum kidolgozásakor a vonatkozó jogszabály szerinti szempontokat nem vette maradéktalanul figyelembe. A nem teljes körű szabályozást készítő munkáltatók általában nem rögzítették az alkalmassági vizsgálatok irányát (pl. határértéket meghaladó zajexpozíció esetén szükséges hallásvizsgálat, záróvizsgálatok) és gyakoriságát, valamint a dokumentum nem terjedt ki minden munkakörre (azaz ilyen esetekben az orvosi vizsgálatok elvégzése is kétséges). Ezek a szabálytalanságok részben arra voltak visszavezethetők, hogy a munkáltatók a szabályozás elkészítésébe nem vonták be a foglalkozás-egészségügyi szolgálatot.

A karbantartást végző munkavállalók általában jól képzettek, szakmunkások. A munkaadók tisztában vannak, hogy a munkaeszközök karbantartását hely - és gépismerettel nem rendelkező munkavállalókkal végeztetni nemcsak baleseti, hanem súlyos anyagi veszteséget jelentő hibák forrása is lehet, a munkáltatók egyszerűsített foglalkoztatás keretében csak a legkritikább esetben foglalkoztatnak munkavállalókat a karbantartási tevékenység ellátására.

Jellemző, hogy még a kisebb munkáltatók is a rutinos, megfelelő szakképzettségű munkavállalókra bízák a karbantartási feladatokat. Nem jellemző a képzetlen, szakmailag alkalmatlan vagy kezdő szakmunkás a karbantartási tevékenység során.

A célvizsgálat során ellenőrzött karbantartással járó tevékenységet végző összes **munkáltató közül 25 (2,2%) foglalkoztatott a karbantartási tevékenység ellátására olyan munkavállalókat is, akiknek a foglalkoztatása egyszerűsített foglalkoztatás keretében történt (összesen 47 fő).**

A munkavállalók oktatása, tájékoztatása:

A karbantartással foglalkozó **munkavállalók munkavédelmi oktatása, tájékoztatása a tapasztalatok szerint a munkáltatók túlnyomó részénél a jogszabályi előírásoknak megfelelően megtörtént, és ezeket dokumentálták is, 10%-uknál azonban ez**

nem valósult meg. Az esetek egy részében külsős munkavédelmi szakemberek végezték az oktatásokat. Általában az oktatások tematikája is megfelelő volt, különböző biztonsági szabályzatokból, illetve a gépkönyvekből vett karbantartási utasítások alapján történtek ezek. Az oktatások tematikája, tárgya nem mindig tükrözte a karbantartáshoz szükséges munkavédelmi ismereteket, hanem általánosságokat tartalmazott, általában nem tért ki a munkahelyi zajexpozícióra és a felhasznált veszélyes anyagok/keverékek használatából származó kockázatokra és a szükséges megelőző intézkedésekre. Jellemző hiányosság volt az is, hogy a villamos munkák biztonságáról szóló, MSZ 1585 szabvány tartalmából nem volt igazolható módon oktatás.

A kockázatértékelés és a kockázatértékelésen alapuló egyes, kiemelt megelőző intézkedések

Az ellenőrzött munkahelyeken a kockázatértékelést általában elvégezték, a napi, („rutinszerűen” végzett) munkatevékenység (pl. termelési folyamatok) során fellépő kockázatokat értékelték, azonban **a karbantartással járó tevékenységet végző munkáltatók 23,9%-ánál a kockázatelemzés az ellenőrzött karbantartással járó tevékenységek kockázataira nem terjedt ki**, amely jellemzően a 10 fő alatti vállalkozásoknál fordult elő. Ezek a munkáltatók jó esetben a baleseti kockázatokat figyelembe vették, de a hosszú távú, például a vegyi anyagok, zaj, stb. által előidézett egészségkárosító hatásokat általában figyelmen kívül hagyták. Kivételt képeztek a speciális, javítással és karbantartással foglalkozó vállalkozások, amelyek a karbantartást is elemző kockázatértékeléssel rendelkeztek.

Az ellenőrzött, **I. veszélyességi osztályba sorolt munkáltatók 5%-ánál** (26 munkáltató) merült fel hiányossággként, hogy a jogszabályban megadott határidő (6 hónap) eltelte után sem készítettek kockázatértékelést.

A célvizsgálat során ellenőrzött, **nem I. veszélyességi osztályba sorolt, kockázatértékelés hiányában tevékenységet végző munkáltatók aránya: 3,5%** (22 munkáltató).

Kirívó esetként említhető, hogy az ellenőrzött munkáltatók között volt olyan is, aki egyáltalán nem rendelkezett kockázatértékeléssel, holott a cég 1996 júliusa óta tevékenykedett.

Az ellenőrzött kockázatértékelések jellemzően nem tartalmazták teljes körűen a karbantartási tevékenység kockázatait. A nem megfelelő adatkörben dokumentált kockázatértékeléseknél a legnagyobb arányban a legfontosabb elemek hiányoztak: veszélyek azonosítása, veszélyeztetettek azonosítása, kockázatot súlyosbító tényezők megállapítása, ezek nélkül a kockázatértékelést nem lehet elvégezni, így nem alakítható ki a szükséges megelőzési gyakorlat sem a munkahelyen. Előfordult, hogy nem tartalmazták az elemzések a karbantartás tárgyi, technikai eszközeinek a kockázatait sem. Az ellenőrzött munkáltatók a kockázatértékelések időszakos (évenkénti) felülvizsgálatát is gyakran elmulasztották.

A feldolgozóipar cégeinél volt a leginkább megfelelő a kockázatértékelés színvonala, az ottani elemzések részletesen kitértek a karbantartási tevékenységre, annak szinte valamennyi veszélyére.

Az összes ellenőrzött **karbantartási tevékenységet végző munkáltató 41,4 %-ánál fordult elő a karbantartás során vegyi expozíció** (veszélyes anyaggal és/vagy veszélyes keverékkel), amely a karbantartási tevékenységet végző **munkavállalók 44,8%-át érintette**.

Azokon az ellenőrzött munkahelyeken, ahol a karbantartási tevékenységet végző munkavállalók vegyi expozícióból származó kockázatnak (ideértve a porexpozíciót is) ténylegesen, vagy vélhetően ki voltak téve (pl. hegesztés), **a munkáltatók 36,3%-a a kockázatértékelés során a külön jogszabályok által megadott szempontokat egyáltalán nem, vagy nem maradéktalanul vette figyelembe**. E mulasztás következtében ezek a munkaadók többnyire megsértették a megelőzés helyes gyakorlatát is, pl. nem biztosították a karbantartók részére a megfelelő védelmet nyújtó légzésvédő eszközt, vagy a biológiai monitorozás elvégzéséről nem gondoskodtak. Mindezen hiányosságok következtében nem lehetett kizárni, hogy a munkavállalókat a jogszabály által tiltott, határérték feletti expozícióban foglalkoztatják, ami maradandó egészségkárosodáshoz vezethet.

Az összes ellenőrzött karbantartási tevékenységet végző **munkáltató 42,9%-ánál fordult elő a karbantartás során zajexpozíció**, amely a karbantartási tevékenységet végző **munkavállalók 46%-át érintette**. A zajexpozícióval járó karbantartási tevékenységet végző **munkáltatók 22,5%-a a kockázatértékelés során a külön jogszabályok által megadott szempontokat egyáltalán nem, vagy nem maradéktalanul vette figyelembe**. Jóllehet az ellenőrzött **munkáltatók a határérték feletti zajexpozícióban foglalkoztatott munkavállalók mindössze 0,8%-ának nem biztosították a megfelelő hallásvédelmet** (hallásvédő eszköz), azonban a **felső beavatkozási határérték feletti zajexpozícióban dolgozók 1,4%-a nem viselte** ezt az egyéni védőeszközt, amely részben a munkáltatói ellenőrzés elmulasztására, vagy nem kellő hatékonyságára vezethető vissza.

A sűrített levegős szerszámmal végzett munkák során **a gépjárműjavító műhelyben használt légkulcsok rezgés expozícióját** a kockázatértékelés keretén belül általában **nem mérték fel** a munkáltatók.

A munkahelyek biztonsága

A **karbantartási munkák során a biztonságos helyszükséglet az esetek mindössze 0,4%-ánál nem volt biztosítva**. A karbantartó műhelyekben a lakatos, a hegesztő, a forgácsoló munkahelyek lényegében hasonlóan voltak kialakítva, mint a termelő üzemekben.

A **karbantartó munkahelyen a munkavégzéshez szükséges mértékű megvilágítás az esetek 0,46%-ában nem volt biztosított**. Az üzem általános világítását kiegészítették hordozható kézilámpákkal szükség esetén, pl. járműjavításnál. Csak a termelő területen végzett javító jellegű munkálatoknál fordult elő, hogy a karbantartó személyzet részére nem állt rendelkezésre a biztonságos munkatér, vagy/és a megvilágítás nem volt elégséges.

A **biztonsági és egészségvédelmi jelzések kihelyezése csaknem mindenütt megtörtént teljes körűen, a munkáltatók 4,4%-ánál azonban erre nem fordítottak kellő figyelmet**. Textilfeldolgozás (konfekció ipar) tevékenységnél a meleg felületek (vasalógépek, gőzvezeték) és a mozgó géprészekre történő figyelemfelhívó jelzések alkalmazása volt kiemelkedő.

A **karbantartó üzemek padozata 1,89%-ban nem volt megfelelő kialakítású**. Néhány esetben a gépek előtti lábrács törött volt, illetve az útvonalak jelölése hiányzott, vagy kopott volt. Jellemző hibák voltak az olajos csúszós felületek a gépjavító munkahelyek ese-

tében, valamint a villamos vezeték-hosszabbítók préslevegős szerszám tömlőjének padozaton botlásveszélyesen történő elhelyezése.

A karbantartási munkák megkezdése előtt a munkaeszközöket a villamos hálózatról 0,2%-os arányban nem választották le.

A technológia karbantartását a munkaeszközök leállított állapotában végezték. **Az illetéktelen vagy jogosulatlan hozzáférést, bekapcsolást az esetek 0,13%-ában nem megfelelően gátolták.** A multinacionális cégek - köszönhetően a magasabb munkakultúrának, a nemzetközi tapasztalatnak - ezt a problémát különösen példamutatóan oldották meg.

Az építőipari tevékenységet folytató munkáltatók 42%-a a 2 m feletti munkaszinten nem rendelkezett a személyek és tárgyak leesés elleni védelmével, az építési területek körülhatárolásáról nem minden munkáltató gondoskodott.

Kirívó hiányosságként a műhelyekben a szabálytalan vegyszer, illetve gázpalack tárolás fordult elő.

Megfelelő munkaeszközök

A munkaeszközök biztonsága követi a munkahelyek biztonságát. Ahol modernebb, biztonságosabb eszközöket alkalmaznak, ott jobban adnak a munkahelyek biztonságos egészséges kialakítására is.

A vizsgált munkaeszközök biztonsági berendezései

A vizsgált védőburkolatok 5,4%-a nem volt megfelelő. Előfordult, hogy javító műhelyben használatra kész állapotban tartottak több esetben szerszám védőburkolat nélküli kézi gyorsdaraboló gépet. A védőburkolat leszerelése összefügg azzal – bár ezt mindig tagadják -, hogy bonyolult vágások esetében felszerelt védőburkolattal nem férnek hozzá a megfelelő részhez. Ilyenkor a felügyelők elmondják a karbantartóknak azokat a szörnyű baleseteket, amelyekre éppen az ilyen védőburkolatok leszerelése miatt került sor (pl.: combnál ütőér elvágása).

A legtöbb hiányosságot az asztali és állványos köszörűgépek használatánál tapasztalták a felügyelők. Gyakran előfordult, hogy hiányzott vagy hiányos volt a gépek védőburkolata. Például egy munkáltatónál a faipari szalagfűrészgép ékszíjhajtás burkolata hiányos volt, fennállt a mozgó erőátviteli részekhez történő hozzáférésnek a lehetősége.

A karbantartás során alkalmazott munkaeszközökön védőberendezések 9%-a nem volt megfelelő. Olyat is tapasztaltak a felügyelők, hogy az excenter présgép kétkezes indítója nem megfelelően működött. A bal oldali kapcsoló üzemeltetésekor a gép folyamatos löket üzemmódban működött. A présgépen a munkavállaló nyitott szerszámmal dolgozott.

Az áramütés elleni védelem

A tapasztalatok szerint **az alapvédelem** (közvetlen érintés elleni védelem) **1,4%-ban nem volt kialakítva vagy nem működött rendben** (pl.: nyitott fedél, védőburkolat hiánya, stb.). Általában a karbantartási tevékenységnél kialakított villamos hálózat szabványos, az érintésvédelmi előírásoknak megfelelő és rendszeresen ellenőrzött volt. Néhány esetben a villamos kéziszerszámok kábelcsatlakozásánál a kábel megtörését gátló elem elhasználó-

dott, de feszültség alatti rész nem vált érinthetővé. Előfordult sérült villamos hosszabbító kábel használata, valamint a hosszabbítók sérülésveszélyes módon történő elhelyezése. Több esetben a villamos kéziszerszámok energiaellátását biztosító 230V-os villamos vezeték-hosszabbítók sérültek voltak, a sérüléseket jellemző módon szigetelőszalaggal javították, mely nem nyújtott elvárható védelmet áramütés ellen. A munkahelyek, létesítmények elérhető magasságban található világító berendezéseinek védőburái több esetben hiányoztak.

Egy közműszolgáltatónál a villamos próbapad leválasztása nem volt biztonságos, egy élelmiszeripari munkáltató karbantartási célú villamos tápáramkörében lévő áramvédő kapcsoló ellenőrzésének a kérdése nem volt megoldva. Villamos karbantartó munkánál egy forrasztópáka érintésvédelmi hiányossága, egy mezőgazdasági tevékenységet folytatónál a sérült villamos csatló használata volt megállapítható. Építés jellegű karbantartást végző munkáltatónál az időszakonként használt betonkeverő gépen a villamos kapcsoló-vezérlő doboz fedele hiányzott, az aktív részek érinthetőkké váltak.

A hibavédelem (közvetett érintés elleni védelem) a karbantartást végző munkáltatók 1,03%-nál nem volt kialakítva vagy nem működött rendben (pl.: védőföldelés, EPH hiánya, stb.). **A kiegészítő védelem - ahol szükséges – a munkáltatók 1,66%-nál nem volt megfelelően kialakítva vagy nem működött rendben.** Az áram-védőkapcsolók alkalmazása elterjedt, azonban az áram-védőkapcsoló havi kötelező ellenőrzését el szokták felejtetni. A felügyelők többször tapasztalták, hogy az érintésvédelmi szabványossági felülvizsgálat során feltárt hiányosságok kijavítását ugyan ténylegesen elvégezték, de a javítás utáni ellenőrző vizsgálatot már nem, illetve nem dokumentálták a javítást.

A hegesztő berendezések állapota

A vizsgált ívhegesztő áramforrások a közvetlen érintéssel (áramütéssel) szemben 2,73%-ban nem voltak biztonságosan védettek. Voltak olyan hegesztő berendezések, amelyek a karbantartóknál is esetenként sérültek, elhasználódtak voltak. A berendezésekre jellemző hiányosságok legtöbbször a munka- és testkábelek köpenyszigeteléseinek sérülései, azok szakszerűtlen javítása volt. Előfordult, hogy lánghegesztő berendezésnél repedt volt a tömlő.

A gázhegesztő és -hevítő, valamint lángvágó készüléket 1,8%-os arányban nem csatlakoztatták visszaáramlás, visszaégés és visszacsapás ellen védő biztonsági szerelvénnnyel (gázpalackhoz, palacktelephez, illetve ellátó vezetékhez). A visszacsapás gátló patronokat általában nem kedvelik a karbantartók, mert a hegesztőpisztolyra szerelve hosszabbá válik az, és így nem férnek mindenhez hozzá, ezért azokat korábban leszerelték. Sikerült azonban elérni, hogy ilyen esetben legalább a nyomásmérőhöz csatlakoztatva használják azokat. Hiányossággként jelentkezett a műhelyekben szabálytalanul, eldőlés ellen rögzítetlenül tárolt gázpalack, illetve hogy a gázvezető vezeték nem bilinccsel, hanem lágvas huzallal rögzítették.

Fémipari munkáltatónál a disszu lánghegesztő berendezés gáztömlője sérült volt, élelmiszeriparban egy hordozható ívhegesztő berendezés munkaszünetének idején nem volt megoldva az elektródafigó biztonságos elhelyezése.

Gyógyszeriparban a disszu-oxigén lánghegesztő berendezés, ill. plazmavágó felülvizsgálatát nem a jogszabály szerinti ütemezésben végezték.

A hegesztő-berendezések igénybevétele fokozott a változó munkaterületek miatt. Egyes részei (pl.: nyomáscsökkentők) nem is a használat, hanem a szállítás miatt sérülnek. Ugyan-

Állványok

A tapasztalat az volt, hogy **az állványok 1,25%-ának az alapozása nem biztosított megfelelő teherátadást, a merevítéseket nem megfelelően méretezték vagy alakították ki. Az állványszintek megközelítése 14,5 %-ban nem szabályosan történt.**

A munkahelyek biztonsága jellemzően adott volt, magasban végzett karbantartási feladatot ritkán kell a munkavállalóknak ellátni. Általában mobil állványt vagy létrát használnak (pl.: fényforrás csere). A karbantartásnál gyakran használt mobil guruló állvány előírászerű használat esetén biztonságos. Néhány esetben a karbantartók nem jártak el kellő gondossággal, pl. az állvány kerekei elmozdulás ellen nem voltak rögzítve és a kibúvó nyílásokat egymás felett helyezték el, illetve az állvány legfelső szintjén körbefutó leesés elleni védelemül szolgáló védőkorlát nem volt megfelelő magasságú. Ahol rendszeresen magasba kell karbantartást végezni, ott kialakított munkaállások voltak.

Emelőgépek

Az eljáró felügyelők megállapították, hogy **a karbantartás során alkalmazott emelőgépek** (pl. targoncák, daruk, járműemelő, mozgó munkaállványok, személyemelő, stb.) **műszakonkénti vizsgálati körébe tartozó biztonsági berendezései 5,63%-ban nem megfelelően működtek.** Emelőgépek esetén az ellenőrzéskor az üzembe helyezés előtti munkavédelmi szempontú gépvizsgálat és az emelőgépek időszakos biztonsági felülvizsgálatait (fő- és szerkezeti) az előírt időszakonként elvégezték. Az emelőgépek műszakonkénti felülvizsgálatait az emelőgép naplójában nem jegyezték, nem dokumentálták megfelelően. A karbantartásra használt emelőgépeknél előfordult, hogy hiányzott a horogról a kiakadás gátló berendezés, nem jelölték a teherbírást, illetve hiányzott a függő teher alatti tartózkodás tilalmára figyelmeztető felirat.

Targoncáknál az időszakos vizsgálatok határidő csúszása figyelhető meg, rendszerint figyelmetlenség miatt.

A karbantartási terület viszonylag kis belmagassága miatt fordult elő, hogy a horog felső helyzetében a horogszerkezet felső része és az emelődob alsó része között a megfelelő biztonsági távolság nem volt biztosítva a véghelyzet kapcsoló nem megfelelő beállítása miatt.

Néhány esetben a kötöző eszközök tárolása hagyott kívánnivalót maga után, a sérült, hibás eszközöket nem különítették/távolították el, illetve a kötöző eszköz tárolóhely helyett a padlón hevert.

Targoncáknál előfordult házi kivitelezésű, megfelelő rögzítő nélküli villahosszabbító használata.

Tipikus eset, hogy a terhelhetőség megfelelő jelölésének hiánya miatt kellett intézkedni, vagy emelővillás targonca hangjelző berendezése üzemképtelen volt.

Egyéni védőeszközök juttatása

Az ellenőrzési tapasztalatok szerint a karbantartási munkák során az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételei megelőző műszaki és/vagy szervezési intézkedéssel általában nem biztosítható, ezért elengedhetetlen a munkavállalók egyéni védőeszközökkel való ellátása és ezek használatának, viselésének megkövetelése.

Az egyéni védőeszközök juttatása általában az előírásoknak megfelelően megtörtént, a munkáltatók minősített, használatra alkalmas állapotú védőeszközökkel többségében elláták a karbantartókat és általában viselték is azokat.

A karbantartással járó tevékenységet végző **munkavállalók számára** a tevékenységnek, illetve az expozíciónak megfelelő védelmet nyújtó **egyéni védőeszközök nem voltak teljes körűen biztosítva**. A munkáltatók a munkavállalók **0,56 %-ának egyáltalán nem, 10,23 %-uknak pedig nem mindegyik kockázati tényező ellen** biztosították a megfelelő egyéni védőeszközt.

Több alkalommal tapasztalták a munkavédelmi felügyelők, hogy a villamos szakmunkát végző személy(ek) számára a késes biztosítók cseréjéhez nem biztosítanak ívhatás ellen védő, hosszúszerű bőrkesztyűt. Ezt a védőeszközt a szabályzatokban egyáltalán nem szerepeltetik.

Több megyében előfordult, hogy karbantartási tevékenységet folytató munkáltató írásban szabályozta az egyéni védőeszközök juttatásának rendjét, amelyben meghatározta a karbantartási tevékenységet végző munkavállalók részére biztosítandó egyéni védőeszközöket, azonban a veszélyes anyagokkal történő munkavégzéshez is mechanikai védőkesztyűt biztosított és nem a vegyi anyag tulajdonságainak ellenálló, megfelelő védelmet nyújtó védőkesztyűt.

A munkáltató által **biztosított egyéni védőeszközt** a karbantartási tevékenységet végző **munkavállalók 3,15%-a nem viselte**, amely általában a munkáltatói ellenőrzések elmulasztására vezethető vissza.

A vizsgált karbantartó munkahelyeken gyakran használnak kézi - illetve asztali köszörűgépet. Ezen eszközök használata során a hallás- és szemvédő egyéni védőeszközök viselését a munkavállalók gyakran mellőzték, a szakaszos és rövid munkavégzésre hivatkozva. Hasonló volt a helyzet a légzésvédő eszközök viselése tekintetében is.

A hegesztőpajzsok és a védőszemüvegek több esetben sérültek voltak, de cseréjükre új eszköz általában rendelkezésre állt.

Az egyéni védőeszközök juttatását szabályozó dokumentummal a legtöbb munkáltató rendelkezett, de abban gyakran nem a hatályos jogszabály szerint határozták meg a védőeszközök típusát és védelmi képességét. Jellemző, hogy a szabályozás nem követte a jogszabályváltozást, ezért aktualizálásukra kellett intézkedni.

Az egyéni védőeszközökkel kapcsolatos szabálytalanságok részben arra voltak visszavezethetők, hogy a munkáltatók **elmulasztották írásban szabályozni az egyéni védőeszközök juttatásának rendjét**, mely hiányosság az ellenőrzött - egyéni védőeszköz használatát igénylő - karbantartási tevékenységet végző munkáltatók **11,1%-ára** volt jellemző.

Az **egyéni védőeszközök juttatását szabályozó dokumentum** az ellenőrzött karbantartási tevékenységet végző munkáltatók **22,3%-ánál egyáltalán nem, vagy nem teljes körűen tért ki a karbantartással járó tevékenység során biztosítandó egyéni védőeszközökre**.

Ezek a szabálytalanságok részben arra voltak visszavezethetők, hogy a munkáltatók a szabályozás elkészítésébe nem vonták be a foglalkozás-egészségügyi szolgálatot.

Egészséget nem károsító klíma, védőital juttatás

A munkavédelmi ellenőrzések tapasztalatai kedvezőek a hideg, illetve meleg klímakörnye-

zetben történő munkavégzésre vonatkozó szabályok betartása tekintetében.

Az ellenőrzött munkáltatók betartották a hideg klímakörnyezetben (pl. az élelmiszeripari hűtőházak munkahelyein), illetve a hőségriasztással, hőségriadóval járó időszakban szükséges legfontosabb munkavédelmi előírásokat (pl. hideg elleni munka-/védőruházat, védőital juttatása, pihenőidő biztosítása).

Az ellenőrzött munkáltatók általában tisztában vannak azzal, hogy hóhullámok idején (hőségriasztással, illetve hőségriadóval járó időszakban) a szükséges munkavédelmi megelőző intézkedések elmulasztása (különösen a védőital és a pihenőidő biztosításának hiánya) a jelentős közérzet- és teljesítőképesség-romlás mellett ájulást, hőkimerülést, hógutát okozhat a munkavállalók számára, valamint a koncentrációképeség csökkenése hozzájárulhat a balesetveszélyes helyzetek kialakulásához is, amely akár súlyos anyagi veszteséggel járó események forrása is lehet.

Ellenőrzések elvégzése

A tapasztalatok szerint **19,2%-ban nem végezték el az olyan - munkavédelmi szempontból korábban üzembe helyezett - munkaeszköz, technológia újbóli üzembe helyezését, amelyen teljes szétszereléssel együtt járó javítási munkafolyamatot végeztek**, illetve az Mvt. 21. §-ában foglaltak szerinti újraindítási feltételek alá nem tartozó munkaeszközt, ha azzal műszaki okból 30 napot meghaladó ideig munkát nem végeztek, vagy sérülést okozó esemény következett, vagy következhetett volna be, továbbá ha azon átalakítást végeztek, csak akkor vették ismételten használatba, ha azt megbízott személy megvizsgálta és írásban nyilatkozott a munkaeszköz alkalmasságáról.

A biztonságos műszaki állapot megőrzése érdekében **nem vontak időszakos biztonsági felülvizsgálat alá a munkáltatók 5,43%-a a veszélyes munkaeszközt, továbbá azokat a munkaeszközöket, amelynek időszakos biztonsági felülvizsgálatát jogszabály, szabvány, vagy a rendeltetésszerű és biztonságos üzemeltetésre, használatra vonatkozó dokumentáció előírta.**

A karbantartás tevékenységét valamilyen szinten, ha másképp nem, a termelés oldaláról, de ellenőrizték. Általában az érintett üzem, terület műszaki vezetője végezte az ellenőrzést. A feldolgozóiparban és a nagyobb munkáltatóknál mindenütt volt e munka irányításával megbízott, felelős személy, legalább egy csoportvezetői beosztással. Mezőgazdasági munkahelyeken a műszaki vezető, vagy műhelyvezető végezte a karbantartási tevékenység ellenőrzését.

Azok a munkáltatók, ahol a karbantartást külső vállalkozások, vállalkozók végezték, az elvégzett munkát a megrendelő a teljesítési igazolás kiadásához szükséges átadás-átvétel során ellenőrizte. A kisebb munkáltatók esetében a munkát kiadó felelős vezető, megbízott végezte a karbantartási munkák megfelelő végrehajtásának ellenőrzését. Előfordult az is, hogy az ellenőrzés a javított, karbantartott berendezés működőképességének ellenőrzésére terjedt csak ki. Az érintésvédelmi és villamos szabványossági felülvizsgálatokat villamos szakember bevonásával a munkáltatók az esetek döntő többségében elvégeztették. Az elvégzett ellenőrzésekről jegyzőkönyv készült, azonban az abban feltárt hiányosságok kijavításának ténye nem mindig került bejegyzésre.

Az időszakos biztonsági felülvizsgálatok elvégzése általában azoknál a munkáltatóknál

került elvégzésre, amelyeknél munkavédelmi szakembert alkalmaztak, illetve, amelyeknél a korábbi ellenőrzéseik során a munkavédelmi felügyelők előírták.

A villamos kéziszerszámok ellenőrző felülvizsgálatát a munkáltatók 13,1%-a nem végeztette el, esetenként az éves ciklust meghosszabbították.

Karbantartást végző munkáltatónál tapasztalták a felügyelők, hogy a hordozható villamos gépek vizsgálatát nem végezték el. Ebbe a témakörbe tartozóan állapították meg a hegesztő-berendezések (lánghegesztő, ívhegesztő) ellenőrzésének az elmulasztását, vagy nem a jogszabályban megállapított gyakorisággal történő végrehajtását.

A veszélyesnek nem minősülő munkaeszközök felülvizsgálatát általában kisebb arányban végeztették el, mint a veszélyes munkaeszközökét.

A villamos berendezések háromévenkénti felülvizsgálatát a legtöbb esetben elvégeztették a munkáltatók. Jellemzően ezt a tevékenységet vállalkozókkal végeztetik.

Az emelőgépek időszakos (műszakonkénti, szerkezeti, fő, időszakos biztonsági felülvizsgálatát) vizsgálatait az előírt időszakonként a vizsgált munkáltatók 3,36%-a nem végezte el. Az emelőgépek műszakonkénti felülvizsgálatát papíron - az emelőgép naplóba történő bejegyzéssel - általában elvégezték, de ritkán történt valóban alapos vizsgálat. A szerkezeti és a fővizsgálatok elvégzése a nagyobb munkáltatóknál, ahol az emelőgép esetleges meghibásodása miatti termelés kiesés jelentős kárral járna rendszeres. Az emelőgépek időszakos vizsgálatait is tipikusan erre szakosodott vállalkozások végzik.

A KLÉSZ alá tartozó villamos berendezéseken a 6 évenkénti szerelői ellenőrzést a vizsgált munkáltatók 8,2%-a nem végezte el.

Összegzés

Tapasztalataink szerint a célvizsgálat hasznos volt, mert ráirányította a figyelmet a karbantartási tevékenységre. A munkáltatók körében elterjedt, hogy a felügyelők erre a tevékenységre koncentrálnak és ösztönzi a munkáltatókat részben a szükséges karbantartások, időszakos vizsgálatok elvégzésére, részben pedig arra, hogy a karbantartási munkák biztonságos, egészséget nem veszélyeztető elvégzésének feltételeit biztosítsák.

A célvizsgálat tervezése során a felügyelők úgy igyekeztek a munkáltatókat kiválasztani, hogy a kiemelt tevékenységek közül minél több fajta kerüljön ellenőrzésre. A tervezést nehezítette, hogy a vizsgált időszakban karbantartás miatti üzemleállásokról a felügyelőknek nem volt tudomásuk, és az év végi termelés miatt csak a legszükségesebb karbantartásokat végezték.

További nehézséget okozott különösen a mezőgazdaságban és feldolgozóiparban (konzerv) az elhúzódozó betakarítási munkák miatt olyan munkáltatók felderítése, amelyek tervszerű karbantartási munkákat végeztek, ezért az eseti, javító karbantartás dominált a vizsgált időszakban.

A célvizsgálat során csupán néhány esetben sikerült olyan munkáltató ellenőrzését végrehajtani, ahol folyamatos karbantartási munkálatok folytak, mely cégek erre specializáló-

tak. Jellemzőbb azonban, hogy egyéb tevékenységi kör folytatásához, kiegészítő műveletként társul a karbantartások elvégzése.

A munkavédelem egyik legfontosabb eleme a munkahelyi kockázatok értékelése, elemzése, az ellenőrzött munkáltatók azonban sok esetben nem teljes körű elemzéseket végeztek, például csak a munkahelyi balesetekre fókuszálva, mások csupán formálisan, valós tartalom nélkül készítették el azokat. A célvizsgálat során ellenőrzött munkáltatók jelentős része nem tisztázta megfelelően a karbantartási tevékenységgel járó expozíciós körülményeket. A 10 fő alatti vállalkozások munkavállalói különösen veszélyeztetettek, hiszen jobbára nem rendelkeznek a munkáltatók megfelelő munkavédelmi ismeretekkel, képzettséggel, illetve szolgáltatóval, akik közreműködnek az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkafeltételek kialakításában, az egészségkárosodások, munkabalesetek megelőzésében.

A kis- és középzemzeti gazdálkodás túlsúlya miatt a munkavédelemben csak a kis- és középvállalkozások (KKV) megsegítésén keresztül érhető el előrelépés. Javítani kell a kis- és középvállalkozások munkáltatóinak munkavédelmi ismereteit, és törekedni kell arra, hogy felismerjék a munkavédelmi helyzet javítására a megelőzésbe fektetett források gazdasági hasznosságát.

PÉLDATÁR

Pozitív példák

A gyógyászati - és gyógyhatású készítményeket gyártó cég üzemében rendszeresen helyreállító és megelőző karbantartást végeznek. A karbantartó munkakörben dolgozó munkavállalók munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatait rendszeresen elvégzik. A vizsgálatok elvégzésének iránya, gyakorisága meghatározásra került. A munkavállalókat a tevékenységnek, illetve az expozíciónak megfelelő védelmet nyújtó védőeszközökkel ellátták, a vonatkozó jogszabály szerinti szempontokat figyelembe véve.

A munkáltató a munkavédelmi oktatással kapcsolatos kötelezettségének maradéktalanul eleget tett. A munkavállalók mind az előzetes, mind az ismétlődő munkavédelmi oktatásokon dokumentáltan részt vettek.

A kockázatértékelés során a karbantartási tevékenységre is kitértek.

A műanyag – és fém alkatrész gyártását végző cég munkahelyén a munkavállaló viseli a számára biztosított szem- és hallásvédő eszközt. A háttérben a táblán vezetik a karbantartási ütemtervet. A karbantartásra váró esztergagépet üzemem kívül helyezték, melyről a gépen elhelyezett felirat is tanúskodik.

A bútorgyártási tevékenységet végző Kft. munkahelyén a karbantartási munkákat 2 fő munkavállaló végzi, aki kisebb mértékű munkákat végez. A munkáltató a gépek, berendezések karbantartását, illetve a nagyobb volumenű és bonyolultságú karbantartásokat külső vállalkozókkal végezteti el. A kockázatértékelésben kitértek a karbantartási tevékenységre, a dokumentumot a jogszabályi előírásoknak megfelelően készítették. A karbantartáshoz használt villamos kézi szerszámok (fűrőgép, sarokcsiszológép) éves szerelői ellenőrzését dokumentáltan elvégezték.

Az érvényes munkaköri orvosi alkalmassági vélemények dokumentáltan rendelkezésre álltak.

A Zrt. 2 fő munkavállalója szókocsi-alváz tisztítási munkát végzett tervszerű megelőző karbantartás keretében. A munka ütemezéséhez a karbantartási terv ajánlásait vették figyelembe. A munkavállalók érvényes előzetes - és időszakos munkaköri orvosi alkalmassági véleménnyel rendelkeztek, teljes körű munkavédelmi oktatáson vettek részt. A munkáltató biztosította számukra a munkavégzés során felmerülő kockázatok ellen védő egyéni védőeszközöket, melyet a munkavállalók használtak is. Ezen kötelezettségüket a műhelyvezető fokozottan ellenőrizte.

Megelőző karbantartási, javítási munkát végeztek egy épületszerkezet azbeszt tartalmú pala fedésének elbontása során. Az ellenőrzést végző felügyelő a munkakörülményeket megfelelőnek találta, a munkavállalók számára a leesés elleni- és az azbesztexpozíció ellen megfelelő védelmet nyújtó egyéni védőeszközök (fejtámaszpajzsok, biztonsági testhevederzet, porálarc, védőoverál, védőkesztyű, védőbakancs) biztosítottak voltak, amelyeket a munkavédelmi szabályok betartásával használtak, viseltek is.

Édesipari Kft. az általános gépkarbantartási során a javított berendezés villamos főkapcsolóját a felelős karbantartó a nevére szóló (fényképes) speciális lakatolással zárja le. A lakatoláshoz más szakterület (pl. a higiénés takarító, gépbeállító, stb.) is csatlakozhat saját eszközével. A munka befejeztével a felelős karbantartó veszi le utoljára a sajátját, majd indíthatja a berendezést.

Amennyiben a javításra-karbantartásra szoruló berendezés nem telepített, vagy nem villamos üzemű, akkor annak indítókulcsát egy speciális, feltűnő színű, lakatolható dobozba helyezik el. A doboz kialakítása több szakmai lakat elhelyezését teszi lehetővé. A doboz és benne az indítókulcs a karbantartás befejezéséig az illetéktelen számára hozzáférhetetlen, biztos helyen marad.

Az ellenőrzéskor a munkáltatónál egy rögzítő elem átalakítását végezte a munkavállaló sarokcsiszoló géppel. Munkavégzés közben a számára előírt és biztosított egyéni védőeszközöket használta.

Édesipari Kft.-nél a sűrített levegőcsatlakozási helynél olyan elzáró szerelvényt építettek be, amely elzárt állapotban a csatlakozási pont utáni rendszert légteleníti. Az elzárt szerelvényen lévő csappantyú behúzása után egy lakattal rögzíthető. Minden karbantartó rendelkezik névre kiadott lakattal és a hozzá tartozó kulcsokkal, így biztosítják, hogy a rendszert kizárólag az elzáró személy tudja ismételten nyomás alá helyezni. A karbantartó műhely például értékűen rendezett, tiszta volt.

A bútorgyártó Kft.-nél a kockázatértékelésben kitértek a karbantartási tevékenységre, a dokumentum az alaki és formai követelményeknek megfelel. A karbantartáshoz kapcsolódó munkahelyek biztonsága és a munkaeszközök megfelelőek voltak. A munkaköri alkalmasság orvosi vizsgálatokat elvégezték. Az egyéni védőeszközök juttatásának rendje a hatályos jogszabályoknak megfelelő volt, a munkavállalónak biztosították azokat.

Egy vízműnél ivóvíz- és szennyvíz hálózat karbantartása történt. A közműjavítási munkaterületen néhány esetben azbesztcement cső kiváltására is sor került, de a vízzel telített azbesztcső nem porzott, vágásakor légzésvédő eszközt használtak. Az szennyvízszaknákban a rögzítő csavarok lánggal történő elvágása során a beszállási engedélyben rögzítettek szerint dolgoztak, ivóvíz esetében erre a feladatra műveleti utasítás készült.

A munkahelyen magas zajkibocsátású gépeket is használtak, a zajt, mint kockázatot figyelembe vették a kockázatértékelésben, de zajmérésre vonatkozó dokumentációt nem tudtak bemutatni.

Negatív példák

A gépjármű karbantartó cég telephelyén a kockázatértékelés nem tartalmazta a lemezvágógép és a kézi gyorsdarabolók által keltett zajterhelés kockázatainak értékelését, a veszélyes anyagok/keverékek (pl.: zománcfesték, Nitro Hígító) kockázatainak értékelését. A munkavédelmi oktatási tematika nem tartalmazta a felhasznált veszélyes anyagok/keverékek kockázataira vonatkozó oktatást (festési munkák). A villamos ívhegesztő berendezés időszakos felülvizsgálatát nem végezték el. A javító műhelyben használatra kész állapotban tartottak 2 db szerszám védőburkolat nélküli kézi gyorsdarabolót.

Egy szállítmányozással foglalkozó Kft. telephelyén a tehergépkocsik karbantartását végezték. Az ehhez használt emelőgép (krokodilemelő) megfelelő műszaki állapotú volt, azonban a

tartóbakok nyilvántartása hiányzott, felülvizsgálatukat nem végezték el, teherbírásukat nem jelölték. A javításhoz használt gázhegesztő berendezésről hiányzott a visszacsapásgátló biztonsági szerelvény. Sem a gázhegesztő, sem az ívhegesztő berendezés időszakos ellenőrzését nem végezték el. A munkavállalók mindegyike részt vett előzetes munkaköri alkalmassági vizsgálaton, azonban öt fő karbantartó időszakos munkaköri orvosi alkalmassági véleménye lejárt.

Épületszerkezet megbontásával is járó tevékenység (egyetem kémiai tanszékének rekonstrukciós munkálatai) során a lánghegesztő berendezés palackjai eldőlés ellen nem volt biztosítva. Az ipari ütvefúróval végzett tevékenység végzésekor a munkavállalók a kéz-kar védelmére rezgés elleni mechanikai védőkesztyűt nem viseltek.

A búzaörlő malom üzemeltetését végző munkáltató kockázatértékelése hiányos volt, a munkáltató a munkahelyi zajexpozíciós méréseket követően a munkahelyi zaj kockázatainak minőségi értékelését nem végezte el a külön jogszabály előírásai szerint. A munkahigiénés vizsgálatok is hiányosak voltak, a porexpozícióval járó munkahelyen a por mennyiségi meghatározását, valamint a biológiai monitorozásra kötelezett légszennyező anyag esetében a karbantartók biológiai monitor vizsgálatát nem végezték el. Az egyéni védőeszköz juttatás rendje a karbantartási tevékenységhez szükséges egyéni védőeszközökre nem tért ki. A karbantartást végző 2 fő munkavállaló a munkáltató által biztosított hallásvédő eszközt nem viselte.

A karbantartási tevékenység során gyógyszergyárban munkabaleset történt. Noha a dokumentáció példás, mégis bekövetkezett a baleset. A kémiai kísérleti üzemből szivattyút cseréltek. A berendezés beszerelése után a szivattyú kipróbálásakor következett be a baleset. A dolgozó a szivattyú forgásirányát kívánta ellenőrizni. A kipróbálásnál a szivattyú nyitott állapotban volt. Felderítetlen módon a szivattyúból 130-160 fokban fűtő közeg áramlott ki, a dolgozó kezére, lábára, törzsére. A baleset okának kivizsgálása folyamatban van. A dolgozót kórházban ápolják, ezért meghallgatására később kerülhet sor.

Mezőgazdasági szövetkezet székhelyén található nagy javítóműhelyben a bejárat előtt levő, ~ 0,4 méter mélységű levegőcsatornán a fedlap hiányzott, illetve erősen deformálódott volt.

Egy faipari üzemben a függőleges lapszabász körfűrészgép védőburkolatának önműködően záródó része úgy volt reteszelve, hogy a körfűrészlap hozzáférhető volt. WEINIG típusú 7 szerszámfejes faipari marógép szerszám védőburkolata hiányzott.

Egy munkáltató a főút útburkolata alá épített 300 mm átmérőjű ivóvíz vezetékre szerelt tolózár cseréjét végezte. Az ellenőrzés helyszínén a kis tehergépjármű nyitott rakfelületén elhelyezett 11,5 kg töltetű PB gázpalackra nem szereltek fel nyomáscsökkentőt, valamint oxigéngáz vezetésére szolgáló tömlőt használtak.

A kétágú horogszerkezettel ellátott acélsodronykötélből készült teherfelvevő eszköz mindkét horogszerkezete sérült, deformálódott volt, mindkét horogszerkezetről hiányzott a korábban gyárilag felszerelt kiakadásgátló.

Műszerész műhelyben lévő, az ellenőrzéskor nem használt forrasztópáka fogantyújának műanyag burkolata törött volt, a burkolatot szigetelőszalaggal rögzítették.

T Á J É K O Z T A T Ó

a munkabalesetek alakulásáról 2011. év I-III. negyedév

(A tájékoztató a 2011. október 8-ig beérkezett és nyilvántartásba vett munkabaleseti jegyzőkönyvek összesített feldolgozott adatait tartalmazza)

A Tájékoztató az 1993. évi XCIII. törvény (Mvt.) 17. § (4) bekezdés alapján készült.

A kiadvány csak az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőség hatáskörébe tartozó adatokat tartalmazza. A munkabaleseti adatok a három napot meghaladó keresőképtelenséget, ill. a halált okozó munkabaleseteket tartalmazzák (lásd 5/1993. (XII.26.) MüM rendelet 9. § (1) bekezdés b) pont).

A táblázatban használt fogalmak megegyeznek az Mvt. 87. §-ának 3. pontjában szereplő meghatározásokkal.

Fogalom meghatározások

Munkabaleset:

az a baleset, amely a munkavállalót szervezett munkavégzés során vagy azzal összefüggésben éri, annak helyétől és időpontjától és a munkavállaló (sérült) közrehatásának mértékétől függetlenül.

A munkavégzéssel összefüggésben következik be a baleset, ha a munkavállalót a foglalkozás körében végzett munkához kapcsolódó közlekedés, anyagvételezés, anyagmozgatás, tisztálkodás, szervezett üzemi étkeztetés, foglalkozás-egészségügyi szolgáltatás és a munkáltató által nyújtott egyéb szolgáltatás stb. igénybevétele során éri.

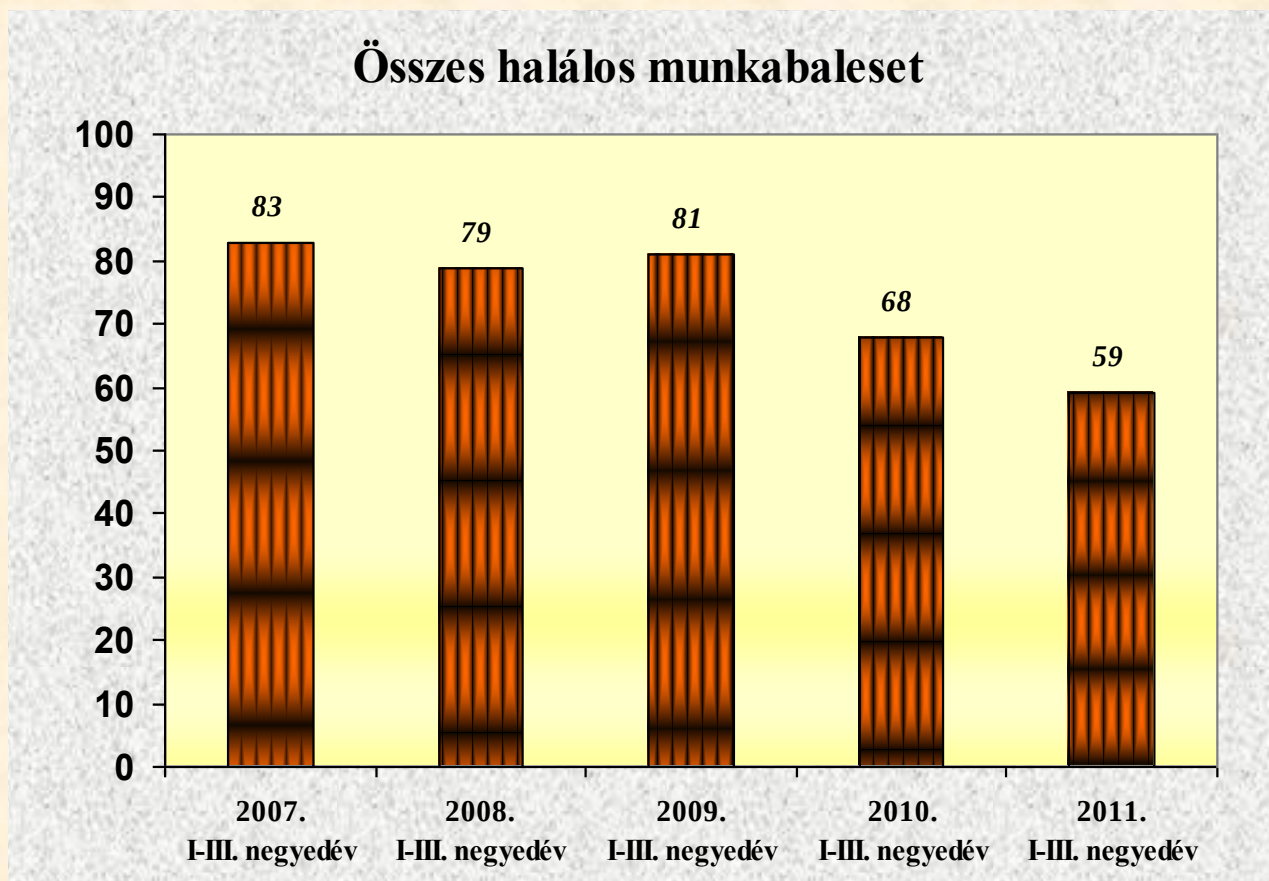
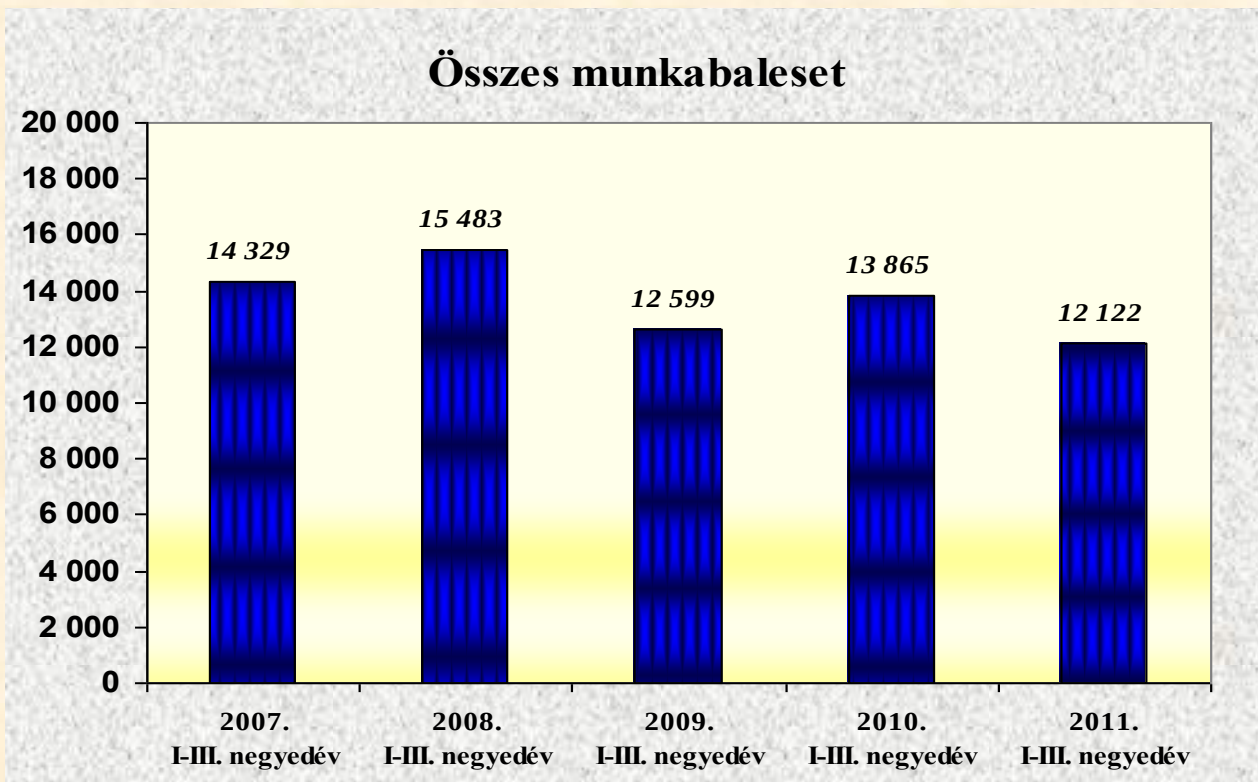
Nem tekinthető munkavégzéssel összefüggésben bekövetkező balesetnek (munkabalesetnek) az a baleset, amely a sérültet a lakásáról (szállásáról) a munkahelyére, illetve a munkahelyéről a lakására (szállására) menet közben éri, kivéve, ha a baleset a munkáltató saját vagy bérelt járművével történt.

Súlyos az a munkabaleset, amely:

- a) a sérült **halálát** (halálos munkabaleset az a baleset is, amelynek bekövetkezésétől számított 1 éven belül a sérült orvosi szakvélemény szerint a balesettel összefüggésben életét veszítette), **magzata vagy újszülöttje halálát, önálló életvezetését gátló maradandó károsodását;**
- b) valamely érzékszerv (vagy érzékelő képesség) és a reprodukációs képesség elvesztését, illetve **jelentős mértékű károsodását okozta;**
- c) orvosi vélemény szerint **életveszélyes sérülést, egészségkárosodást;**
- d) **súlyos csonkulást, hüvelykujj vagy kéz, láb két vagy több ujjá nagyobb részének elvesztését** (továbbá ennél súlyosabb esetek);
- e) **beszélőképesség elvesztését vagy feltűnő eltorzulást, bénulást, illetőleg elmezavart okozott.**

Csonkolásos munkabaleset az a munkabaleset, amely bármely ujj első percének az elvesztését eredményezi – amelyek nem minősülnek súlyos csonkolásos munkabalesetnek –, továbbá az ennél súlyosabb esetek összessége.

1. Munkabalesetek alakulása az előző évek azonos időszakában

Összehasonlító adatok a munkabalesetek alakulásáról

Megnevezés	%-os eltérés
Összes munkabaleset	
Eltérés az előző év azonos negyedévéhez képest %	-11,1
Eltérés az előző év azonos időszakához képest %	-12,6
Eltérés a tárgyév előző negyedévéhez képest %	19,6
Ebből	
Halálos kimenetelű munkabaleset	
Eltérés az előző év azonos negyedévéhez képest %	-32,1
Eltérés az előző év azonos időszakához képest %	-13,2
Eltérés a tárgyév előző negyedévéhez képest %	0,0
Súlyos csonkulásos kimenetelű munkabaleset	
Eltérés az előző év azonos negyedévéhez képest %	62,5
Eltérés az előző év azonos időszakához képest %	-15,4
Eltérés a tárgyév előző negyedévéhez képest %	85,7
Egyéb súlyos kimenetelű munkabaleset	
Eltérés az előző év azonos negyedévéhez képest %	50,0
Eltérés az előző év azonos időszakához képest %	3,7
Eltérés a tárgyév előző negyedévéhez képest %	-7,7
Összes súlyos kimenetelű munkabaleset	
Eltérés az előző év azonos negyedévéhez képest %	0,0
Eltérés az előző év azonos időszakához képest %	-9,9
Eltérés a tárgyév előző negyedévéhez képest %	12,8
Csonkulásos kimenetelű munkabaleset	
Eltérés az előző év azonos negyedévéhez képest %	32,6
Eltérés az előző év azonos időszakához képest %	-6,2
Eltérés a tárgyév előző negyedévéhez képest %	35,6

Munkabalesetek alakulása területi bontásban

2011. III. negyedév

2011. I-III. negyedév

Régió	Megye	Összes munkabaleset	Az összes munkabalesetből						Összes munkabaleset	Az összes munkabalesetből					
			halálos	súlyos csontkulásos	egyéb súlyos	súlyos összesen	csontkulásos összesen	halálos		súlyos csontkulásos	egyéb súlyos	súlyos összesen	csontkulásos összesen		
Nyugat-dunántúl	Győr	268	1	1	0	2	4	752	2	1	0	3	13		
	Vas	163	1	0	2	3	3	407	1	0	2	3	4		
	Zala	121	0	1	0	1	2	304	1	2	0	3	3		
Nyugat-dunántúl		552	2	2	2	6	9	1 463	4	3	2	9	20		
	Fejér	224	1	0	0	1	1	688	5	1	2	8	6		
	Komárom	237	0	0	0	0	3	479	1	0	0	1	3		
	Veszprém	163	0	1	2	3	3	503	2	2	2	6	7		
Közép-dunántúl		624	1	1	2	4	7	1 670	8	3	4	15	16		
	Baranya	122	0	0	0	0	1	475	0	0	0	0	3		
	Somogy	124	1	0	1	2	1	356	3	0	1	4	7		
	Tolna	142	0	0	0	0	1	361	0	1	0	1	5		
Dél-dunántúl		388	1	0	1	2	3	1 192	3	1	1	5	15		
	Főváros	999	2	1	0	3	4	2 266	5	2	3	10	10		
Közép-magyarország	Pest	513	2	0	1	3	6	1 067	4	1	3	8	15		
		1 512	4	1	1	6	10	3 333	9	3	6	18	25		
Észak-magyarország	Borsod	252	1	2	1	4	7	804	6	2	5	13	10		
	Heves	119	0	1	0	1	3	393	0	2	0	2	6		
	Nógrád	88	1	0	0	1	3	230	1	0	0	1	3		
		459	2	3	1	6	13	1 427	7	4	5	16	19		
Észak-alföld	Hajdú	162	1	1	0	2	3	367	6	1	0	7	4		
	Szabolcs	176	1	0	0	1	5	479	1	0	0	1	7		
	Szolnok	198	0	1	2	3	3	545	0	1	5	6	7		
Észak-alföld		536	2	2	2	6	11	1 391	7	2	5	14	18		
	Bács	207	3	1	2	6	2	577	5	2	3	10	9		
	Békés	161	2	1	0	3	1	382	8	1	0	9	6		
	Csongrád	237	0	2	1	3	4	434	2	3	2	7	6		
Dél-alföld		605	5	4	3	12	7	1 393	15	6	5	26	21		
	Külöld	112	2	0	0	2	1	253	6	0	0	6	3		
Végösszeg		4 788	19	13	12	44	61	12 122	59	22	28	109	137		

A munkabalesetek megoszlása a munkáltatói létszám-kategória alapján

	2011. I-III. negyedév					
Munkáltatói létszám-kategória	Összes munka- baleset	Az összes munkabalesetből				
		halálos	súlyos csonkulá- sos	egyéb sú- lyos	súlyos összesen	csonkulá- sos össze- sen
1-9 fő munkavállaló	528	24	4	8	36	16
10-49 fő munkavállaló	1 955	13	8	6	27	35
50-249 fő munkavállaló	3 783	12	7	5	24	55
250-499 fő munkavállaló	1 291	4	1	1	6	10
500 fő vagy több munka- vállaló	4 554	6	2	8	16	21
A munkavállalók száma ismeretlen	11	0	0	0	0	0
Összesen	12 122	59	22	28	109	137

A munkabalesetek megoszlása a korcsoport alapján

	2011. I-III. negyedév					
Korcsoport	Összes munka- baleset	Az összes munkabalesetből				
		halálos	súlyos csonkulá- sos	egyéb sú- lyos	súlyos összesen	csonkulá- sos össze- sen
0-17 év	20	1	1	0	2	1
18-24 év	1 403	1	2	1	4	20
25-34 év	3 039	9	2	4	15	23
35-44 év	3 234	8	3	13	24	33
45-54 év	2 718	21	9	4	34	37
55-64 év	1 653	15	5	6	26	23
65 évnél idősebb	55	4	0	0	4	0
Összesen	12 122	59	22	28	109	137

Munkabalesetek alakulása a gazdálkodási formák*** szerinti bontásban

Gazdálkodási forma	2011. I-III. negyedév					
	Összes munkabaleset	Az összes munkabalesetből				
		Halálos	Súlyos csonkulás	Egyéb súlyos	Súlyos összesen	Csonkulásos összesen
Jogi személyiségű gazdasági társaság	9 439	39	18	20	77	111
Szövetkezet	81	1	0	0	1	0
Szociális és iskola szövetkezet	4	1	0	0	1	0
Egyéb jogi személyiségű vállalkozás	44	0	0	0	0	0
Közjegyzői iroda	1	0	0	0	0	0
Jogi személyiség nélküli gazdasági társaság	265	2	3	2	7	8
Jogi személyiség nélküli egyéb vállalkozás	11	0	0	0	0	1
Egyéni vállalkozás	131	9	1	1	11	4
Központi költségvetési szerv és intézménye	583	0	0	4	4	0
Helyi, helyi kisebbségi önkormányzati költségvetési szerv és intézménye	1 187	2	0	1	3	8
Társadalombiztosítási költségvetési szerv	7	0	0	0	0	0
Köztisztviselői költségvetési szerv	4	0	0	0	0	0
Országos kisebbségi önkormányzati költségvetési szerv	1	0	0	0	0	0
Helyi kisebbségi önkormányzat	2	0	0	0	0	0
Költségvetési rend szerint gazdálkodó, központi költségvetési körbe tartozó szerv	1	0	0	0	0	0
Költségvetési rend szerint gazdálkodó, önkormányzati költségvetési körbe tartozó szerv	1	0	0	0	0	0
Párt	1	0	0	0	0	0
Egyesület	20	0	0	0	0	0
Szakszervezet, munkavállalói érdekvéköpviselet	1	0	0	0	0	0
Köztisztviselő	3	0	0	0	0	0
Egyház, egyház intézmény	84	0	0	0	0	2
Alapítvány	28	1	0	0	1	0
Nonprofit korlátolt felelősségű társaság	19	0	0	0	0	0
Nonprofit részvénytársaság	3	0	0	0	0	0
Magánbiztosítás	1	0	0	0	0	0
Egyéb, jogi személyiségű nonprofit szervezet	79	1	0	0	1	1
Lakásszövetkezet	4	0	0	0	0	0
Társasház	2	0	0	0	0	0
Állami gazdálkodó szervezet	1	0	0	0	0	0
Közös vállalat	6	0	0	0	0	0
Oktatói munkaközösség	1	0	0	0	0	0
Közhasznú társaság	89	0	0	0	0	1
Egyes jogi személyek vállalata	1	0	0	0	0	0
Egyéni (nem piaci) gazdasági tevékenység	2	0	0	0	0	0
Alap	3	0	0	0	0	0
Egyéb adóalany	12	3	0	0	3	1
Összesen	12 122	59	22	28	109	137

***A KSH elnökének 8/2010. (VIII.25.) közleménye 4. számú melléklete szerint

Munkaügyi jogesetek

A bejelentés elmaradása és a járulékfizetés teljesítése közötti kapcsolat

A közigazgatási eljárási szak

A munkaügyi ellenőrzés és a bizonyítási eljárás alapján a hatóság megállapította, hogy a munkáltató egy munkavállalóját munkaszerződéssel, de éveken át OEP, majd EMMA, majd APEH felé tett bejelentés nélkül foglalkoztatta. A járulékfizetést a munkáltató teljesítette.

A munkáltató a bejelentés határidőben való megtörténtét pusztán egy kitöltött űrlappal kívánta igazolni térítvevény, feladóvevény, stb. nélkül.

A hatóság álláspontja szerint a munkáltatót terhelő, a jogviszonnyal kapcsolatos bejelentés, valamint a foglalkoztatással összefüggő járulékfizetés egymástól elkülönült kötelezettségek, amelyeknek a mindenkor hatályos törvényi előírások szerint külön-külön kellett eleget tenni. A munkaügyi ellenőrzésről szóló 1996. évi LXXV. törvény alapján a hatóság jogköre csupán annak vizsgálatára terjed ki, hogy a munkáltató eleget tett-e a munkaviszony létesítésével összefüggő bejelentési kötelezettségének, törvényi felhatalmazás hiányában azonban nem vizsgálhatta a munkaviszonnyal összefüggő járulékfizetési kötelezettség teljesítését.

Munkaügyi bírósági szak

A munkaügyi bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a Tbj. 2. § (3) bekezdéséből következően a munkavállaló társadalombiztosítási ellátásra való jogosultságát a havonta teljesítendő járulékfizetés alapozza meg, ezért a felperes által teljesített járulékfizetés vizsgálata a közigazgatási eljárás során sem lett volna mellőzhető. Mivel a munkavállaló társadalombiztosítási jogviszonya kétséget kizáróan fennállt, okszerűen nem lehetett következtetni arra sem, hogy a munkáltató ne tett volna eleget a bejelentési kötelezettségének.

Legfelsőbb Bírósági szak

Az LB a munkaügyi bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és a felperes keresetét elutasította.

A hatósági nyilvántartást 2006. december 31-ig az Országos Egészségbiztosítási Pénztár működtette. Ezzel párhuzamosan 2004. május 1-től kezdődően a 67/2004. (IV. 15.) Korm. rendelet vezette be Egységes Magyar Munkaügyi Adatbázissal kapcsolatos bejelentési kötelezettséget.

Az egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2006. évi CXXXI. törvény 47. §-a - az OEP részére történt bejelentési kötelezettség fenntartásával - a korábbi szabályokat akként módosította, hogy 2007. január 1-jét követően a munkaviszony létesítésével és megszüntetésével kapcsolatos bejelentést az Art. 16. § (4) bekezdés a) pontjában meghatározott tartalommal - az EMMA helyett közvetlenül az illetékes elsőfokú adóhatóságnak kellett benyújtani.

A Tbj. 40. § (1) bekezdés b) és c) pontjának 2007. január 1-én módosult szabálya szerint az egészségbiztosítási nyilvántartás adatkezelője az egészségbiztosítási szerv, a járulék bevallását, befizetését, végrehajtását tartalmazó nyilvántartás adatkezelője pedig az állami adóhatóság.

Az Egységes Munkaügyi Nyilvántartás lekérdezett adatai nem igazolták vissza a munkavállaló által hivatkozott bejelentés tényét. Az Egészségbiztosítási Pénztár közigazgatási eljárásban beszerzett nyilatkozata szerint pedig a munkavállaló biztosítottként való bejelentésére nem került sor, ekként a munkáltató által csatolt, kitöltött formanyomtatvány - hatósághoz való beérkezésének igazolása hiányában - önmagában nem alkalmas a bejelentés tényleges megtörténtének bizonyítására.

Amennyiben a társadalombiztosítási rendszer közhiteles nyilvántartása a munkáltató szerint téves vagy hiányos adatokat tartalmaz, a Pp. 164. § (1) bekezdéséből következően reá hárul annak bizonyítása, hogy határidőben eleget tett a törvényben írt adatszolgáltatási kötelezettségének.

A Tbj. 5. § szerint társadalombiztosítási ellátások igénybevételére való jogosultság szempontjából biztosított a munkaviszonyban álló személy, a Tbj. 7. § (1) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy a biztosítás az ennek alapját képező jogviszony kezdetétől annak megszűnéséig áll fenn.

A szolgáltatások igénybevételére vonatkozó munkavállalói jogosultság a munkaviszony létesítésével - annak bejelentésétől vagy a járulékfizetés teljesítésétől függetlenül - a törvény erejénél fogva létrejön.

Jogszabály lehetővé teszi, hogy az OEP nyilvántartása szerint rendezett jogviszonnyal nem rendelkező személy hatósági eljárás keretében okirati bizonyítást kezdeményezzen az egészségbiztosítási szakigazgatási szervnél, amennyiben a nyilvántartással ellentétben biztosítással/jogosultsággal rendelkezik és ezt okiratok bemutatásával hitelt érdemlő módon valószínűsíti.

Az okirati bizonyítási eljárás során felhasználható minden olyan közokirat és teljes bizonyító erejű magánokirat, valamint minden más, erre alkalmas további bizonyítási eszköz, amely a biztosítással járó jogviszony fennállását, illetve az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságot valószínűsíti.

Munkaviszony esetén ilyen lehet a foglalkoztató igazolása a bejelentés teljesítéséről, vagy a munkaszerződés és 3 hónapnál nem régebbi bérfizetési igazolás / írásos elszámolás.

Amennyiben az érintett személy jogviszonyának/jogosultságának fennállását az említett eljárás keretében valószínűsíti, az egészségbiztosítási szakigazgatási szerv a jogviszony fennállásának tisztázásáig az ügyfelet jogosultként szerepelteti az egészségügyi szolgáltatásra jogosultak nyilvántartásában. Így az egészségügyi szolgáltató jogviszony ellenőrzése során az érintett személy jogosult státuszt kap.

Mindettől függetlenül a járulékok megfizetése ráutaló magatartásként nem pótolhatja a bejelentési kötelezettség elmulasztását.

Munkaidő-keret esetén a munkanapok és a távollétek idejének számítása

A közigazgatási eljárási szak

Az ellenőrzött munkáltató a munkavállalók munkaidejét munkaidő-keret alkalmazásával osztotta be.

Az alkalmazott kollektív szerződés szerint a munkaidő-keret időtartama nyolc hét. A munkáltató a nyolc hetes időtartamú munkaidő-keretben ledolgozandó munkaidőt minden esetben 320 órában állapította meg.

A 320 órából vont le a dolgozók távolléteinek idejét (munkaszüneti nap, szabadság, betegszabadság, táppénz, stb.), amelynél a beosztás szerinti napi munkaidőt vette alapul.

Az így megkapott munkaidő volt a munkavállaló beosztás szerinti, ledolgozandó munkaideje.

A hatóság a határozatában megállapította, hogy a munkáltató által alkalmazott gyakorlat sérti a jogszabályi előírásokat.

A munkaidő-keretben a ledolgozandó munkaidőt az alábbiak szerint kell kiszámítani:

A távollét, illetve a keresőképtelenség időtartamát figyelmen kívül kell hagyni, vagy az erre eső napokat a munkavállalóra irányadó napi munkaidő (teljes munkaidő esetén 8 óra és nem a beosztott munkaidő!) mértékével kell figyelembe venni.

Az adott munkaidőkeretbe eső munkanapok számát (mely általában 20 és 23 nap közötti) meg kell szorozni a munkavállalóra irányadó munkaidővel (teljes munkaidő esetén 8 óra).

A munkanapok számának megállapításánál az általános 5+2 munkarend az irányadó, így az adott időszakba eső naptári napok számából le kell vonni a heti két pihenőnapot, valamint a munkaszüneti napok számát.

Azt követően, hogy megállapításra kerül az adott munkaidőkeretben ledolgozható munkaórák száma, ezt a munkaidő mennyiséget oszthatja be a munkáltató egyenlően vagy egyenlőtlenül.

Azzal, hogy a munkáltató mindig 320 órát határozott meg ledolgozandó munkaidőnek azzal járt, hogy a törvény szerinti számítással ledolgozható munkaidőn túl is dolgozott a munkavállaló, mely munkavégzés nem volt rendkívüli munkaidőnek tekintve és így kifizetve sem.

Másrésről azzal, hogy a távolléteknél nem a rendes napi munkaidő szerinti, hanem a beosztás szerinti munkaidőt vette alapul a munkáltató, így a munkavállalónak szintén „túl”-munkavégzési kötelezettsége keletkezett, melyet sem a rendkívüli munkaidő mértékébe nem számítottak be, sem az munkabérben nem jelent meg a plusz ellentételezés.

Pl. a munkaszüneti napi távollétkor a teljes munkaidős napi 8 órás munkaidő helyett a beosztás szerinti 6 órát vette figyelembe a munkáltató, azaz 6 óra munkaidőt vont le a keretben ledolgozandó órák számából, így a különbözetként keletkezett 2 órát a munkavállalónak le kellett dolgoznia.

Munkaügyi bírósági szak

A munkáltató szerint az Mt. szerinti munkaidő a munkavégzésre előírt idő kezdetétől annak befejezéséig tartó időtartam, melynek mértéke az általános szabályok szerint napi 8 óra. A munkaidő-keret alkalmazása esetén a munkaidő számításánál az irányadó napi munkaidő a munkáltató álláspontja szerint az aznapi munka-beosztása szerinti munkaidő, azaz a munkavállalóra irányadó napi munkaidő és a beosztott napi munkaidő fogalma azonos.

Ezzel szemben a munkaügyi bíróság megerősítette azt a jogértelmezést, hogy „a munkavállalóra irányadó napi munkaidő” nem azonos a napi beosztott munkaidővel. A munkavállalóra irányuló napi munkaidő mértéke attól függ, hogy a munkavállaló teljes vagy részmunkaidős foglalkoztatott-e.

Legfelsőbb Bírósági szak

Az LB egyetértett a munkaügyi bíróság és a hatóság jogértelmezésével.

Az Mt. 118/A. § (5) bekezdése alapján a munkaidőkeret alkalmazása esetén a munkaidő számításakor a távollétre, illetve a keresőképtelenség időtartamára eső napokat a munkavállalóra irányadó napi munkaidő mértékével kell figyelembe venni. A jogszabály napi munkaidőről és nem a munkavállalóra irányadó beosztás szerinti napi munkaidőről szól. A napi munkaidő mértékét a 117/B. szabályozza, amelynek (1) bekezdése szerint a teljes munkaidő mértéke napi 8 óra. Erre tekintettel a munkaügyi bíróság helyesen állapította meg, hogy a napi munkaidő mértéke attól függ, hogy a munkavállaló teljes vagy részmunkaidőben dolgozik.

Jogszabályok, illetve egyéb közjogi szervezetszabályozó eszközök,
közlemények

§

Magyar Közlöny 2011/125. szám – 2011/138. szám		
1.	225/2011. (X. 24.) Korm. rendelet (Magyar Közlöny 125. szám)	A Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet- ről szóló 292/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet módo- sításáról
2.	4/2011. (X. 28.) OMMF utasítás (Hivatalos Értesítő 55. szám)	A munkaügyi nyilvántartások hozzáféréseinek rendjéről
3.	5/2011. (X. 28.) OMMF utasítás (Hivatalos Értesítő 55. szám)	A Központi Piacfelügyeleti Információs Rendszeren történő adatszolgáltatásról
4.	61/2011. (XI. 3.) NEFMI rendelet (Magyar Közlöny 128. szám)	A szociális és munkaügyi miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetel- ményeiről szóló 15/2008. (VIII. 13.) SZMM rendelet módosításáról

Helyesbítés

Előző számunkban, a halálos baleseteknél a 2011. január 01. – szeptember 30. közötti időszakban Fejér megye vonatkozásában 6 fő szerepelt. Időközben megállapításra került, hogy egy fő esetén a halált szívroham okozta, így a minősítése ezáltal már nem munkabaleset. Ezek alapján a fenti időszakban Fejér megyében a halálos munkabalesetek száma 5 főre módosult.